Un homenatge merescut

Actes celebrats a Centelles i a Barcelona, dedicats a Ildefons Cerdà

Fa un any que, com un dels actes més importants de la Festa Major, vàrem poder assistir a la magnífica conferència que sobre la vida i l'obra del més il·lustre dels centellencs, D. Ildefons Cerdà i Suñer, va pronunciar el Dr. Fabià Estapé, catedràtic de la Facultat de Ciències Polítiques i Econòmiques de la Universitat de Barcelona.

És admirable l'entusiasme amb que aquest senyor ha estudiat la vida i l'obra del nostre compatrici. Un entusiasme tan gran que l'ha portat, en un temps en que els seus càrrecs de Rector de la Universitat de Barcelona o de Comissari adjunt del 3.er Pla de desenvolupament espanyol no li deixaven gairebé una hora lliure, a cercar encara unes estones per a recollir materials, llegir les obres del gran enginyer, visitar la seva casa pairal. «El Cerdà», consultar bibliografia i donarnos com a resultat els tres magnífics volums apareguts l'any passat dels que els dos primers són «La teoría general del urbanismo» d'en Cerdà i el tercer la seva biografia escrita pel Dr. Estapé.

Encara que l'obra sigui una mica cara, cosa que es comprèn per la seva envergadura i riquesa d'il·lustracions, fotografies, fotocòpies, planells, etc., creiem que no pot faltar en la biblioteca de cap població important, en la de cap enginyer o arquitecte, o en la de cap persona amant de la nostra cultura, màxim si aquesta persona és un centellenc o un barceloní.

Tornant a l'entusiasme del Dr. Estapé per en Cerdà, li hem d'agrair com a centellencs l'acte d'homenatge i de reparació que tingué lloc a Barcelona el dia 17 de desembre de l'any passat 1971.

Tothom sap que per treure Barcelona de les muralles que l'envoltaven i convertir-la en la gran ciutat que tots admirem, l'Ajuntament barceloní va organitzar un concurs per tal d'escollir el planell o projecte que cregués més adient. Dels trevalls que es varen presentar a l'Ajuntament s'inclinava per adoptar el de l'arquitecte Sr. Rovira, molt inferior en tots

Conferència magistral
pronunciada pel
Dr. Fabià Estapé, a Centelles

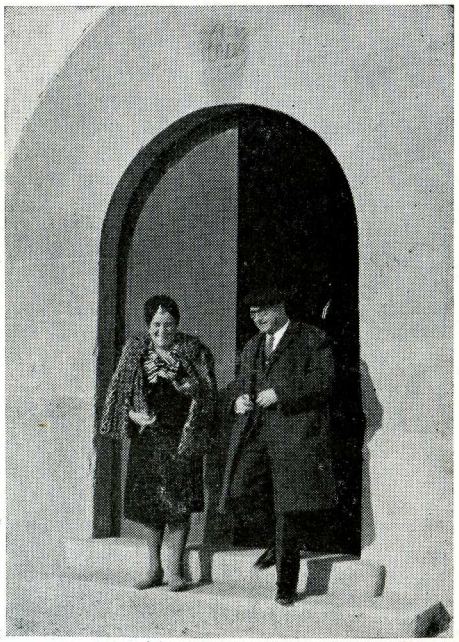

Visita de Miss Richardson
i Dr. Estapé, al Mas Cerdà

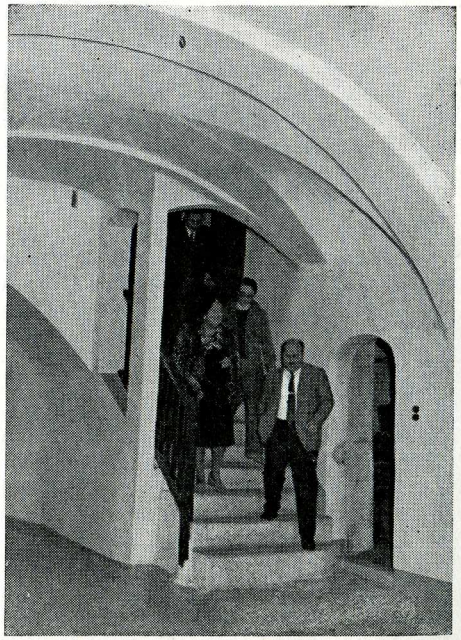

sentits al d'en Cerdà. La superioritat tècnica i urbanística del projecte d'aquest i la bona relació que tenia en aquells moments amb el Govern de Madrid, varen fer que la reina Isabel II, donés un decret obligant a adoptar-lo. La reacció de l'Ajuntament de Barcelona i la dels arquitectes barcelonins que consideraven en Cerdà com un intrús pel fet de ser enginyer i no arquitecte, va ser tan gran que varen protestar, encara que inútilment, davant del Govern.

Per manca de col·laboració de l'Ajuntament i els arquitectes, el projecte no s'acabava de posar en pràctica. En Cerdà es desesperava. No cobrava ni un cèntim per una obra que a ell n'hi havia costat tants que el va arruïnar. Mancat de salut se n'anà a Caldas de Besaya (Santander), on va morir sense haver rebut ni el tracte, ni la comprensió, ni l'admiració que mereixia.

Finalment, el seu projecte, sobretot a partir de l'Exposició Universal del 1888, es va portar endavant, però sense parlar gairebé del seu il·lustre autor. Es deixaven perdre, o es feien perdre els seus escrits, la seva família arruïnada se n'anava a l'estranger i mentre als autors dels projectes contraris se'ls dedicaren places i carrers, en Cerdà no tenia ni una trista plaça ni monument que recordés als barcelonins a qui devien els seus amplis carrers, places i avingudes tan discutides (la Diagonal, la Gran Via, el Passeig de Gràcia, etc.).

El primer acte de reparació va ser el del Centenari del projecte, l'any 1959, quan se li va dedicar una gran plaça al començament de l'autopista de Castelldefels, se li va erigir un monument, es va acunyar una medalla commemorativa i es va celebrar un congrés mundial d'urbanisme. Això s'ha d'agrair als arquitectes César Cort, de Madrid; Adolf Florensa, de Barcelona; a la Srta. Pepita Richardson, descendent d'en Cerdà que va fer possible amb els seus documents, la publicació de la seva biografia, i a l'alcalde de Barcelona, Sr. Porcioles i Colomer.

Però en Cerdà, les seves restes mortals continuaven mig ignorades a Caldas de Besaya, on l'havia sorprès la mort. El que havia fet la gran Barcelona no havia pogut ni tan sols deixar-hi les despulles.

Per això hem d'agrair al Sr. Fabià Estapé, a l'Alcalde i Ajuntament de Barcelona i a la mateixa Srta. Pepita Richardson, l'acte d'enterrament al cementir de Montjuic, en un sepulcre senzill però noble i bell, del nostre Cerdà. Era el dia 17 de desembre del 1971.

El migdia d'aquesta data, després de l'enterrament, la seva descendent, la Srta. Pepita va pujar una vegada més al «Cerdà de Centelles», la casa pairal del seu avantpassat. L'alcalde, Sr. Josep Prims, el tinent d'Alcalde, Sr. Francesc Pujol, i altres membres de la Comissió municipal, li oferiren un esmorzar a la Fonda Giol.

La tarda, millor dit al vespre del mateix dia, a la sala del Consell de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, el Dr. Estapé va pronunciar una magnífica conferència sobre la vida i l'obra d'en Cerdà i la seva influència en el desenvolupament de Barcelona, en el passat, en el present i en el futur.

L'Alcalde, Sr. Porcioles i Colomer, li va contestar, i amb la seva autoritzada paraula va deixar definitivament en Cerdà al lloc d'honor que mereix. Des d'ara el seu retrat figura en mig dels de les grans figures de Barcelona i de Catalunya, en l'Ajuntament de la ciutat.

En aquesta ocasió es va organitzar una exposició de fotografies, gravats, còpies, fotocòpies, etc., de les obres d'en Cerdà, de la seva casa pairal i del seu arbre de família. Es va acunyar una medalla commemorativa en or, en plata i en bronze. La d'or es va donar, molt merescudament, a la Srta. Pepita Richardson i al Sr. Estapé, els fou imposada pel propi Alcalde la ciutat, Sr. Porcioles.

Acabem felicitant-nos com a centellencs d'aquest homenatge tan merescut del nostre il·lustre antepassat i des d'ací donem les gràcies ben cordialment a tots els que d'una manera o altra hi han contribuït, d'una manera especial al Sr. Penadès, actual propietari de la finca del Cerdà.

Albert Mas Vilalta